

Wegen van Wil

HANDBOEK VOOR EEN KUNSTZINNIGE ONGANG
MET KARMA EN REÏNCARNATIE

Via Libra vzw
Gitschotellei 188
B-2140 Antwerpen
E info@via-libra.be
W www.via-libra.be

© 2017, Jaak Hillen

omslag: Jef Vingerhoets
(op basis van een werk van May Oostvogels)
lay-out binnenwerk: Jaak Hillen & Werner Govaerts
eindredactie: Werner Govaerts
druk: Press, Ink & Paper

ISBN: 978 90 77611 26 5

wettelijk depot: D 2017/8624/1

Wegen van Wil

HANDBOEK VOOR EEN KUNSTZINNIGE ONGANG
MET KARMA EN REÏNCARNATIE

Via Libra

1. Wat bezielt me?

“Karma betekent voor de mens wat klei is voor de beeldhouwer.”

Wat bezielt een kunstenaar, want zo noem ik mezelf, die over karma wil schrijven en dat daarenboven nog wil verbinden met kunst? Daarvoor is het nodig om een kleine inktik te gunnen in mijn levensloop.

Als kunstenaar heb ik de vraag ‘wie is de schepper?’ altijd heel au sérieux genomen. De bewering dat bewustzijn ontstaat uit omhoog gevalen moleculen, strookt op geen enkele manier met mijn ervaring. De klei zal de klei nooit kunnen vormen; dat vraagt een onafhankelijk bewust wezen met een bewustzijn dat niet uit klei bestaat maar uit niet-klei. Vanuit dit besef ben ik dan blijven zoeken naar de vraag: wie is dan wel de schepper of de kunstenaar?

Door mijn eigengereide leven als voorbeeld te nemen, kwam ik uit bij de vraag: is alles toeval wat er in mijn leven gebeurde of is er sturing en door wie? Was ik een onbeschreven blad bij de geboorte en laat ik bij het sterven alles achter? Alle gebeurtenissen in mijn leven heb ik zeker niet in de hand gehad tot nu toe. Maar zeggen dat ik mijn lot niet mee zelf bepaald heb, houdt ook geen steek. Als kunstenaar ga je niet noodzakelijkerwijze mee met bestaande maatschappelijke hoofdtendenzen, integendeel, je stelt ze eerder in vraag. Om te zeggen dat ik een product was van mijn opvoeding, ... daar kwam het begrip ‘kunst’ in ieder geval niet voor. Op school ben ik het begrip zeker tegen het lijf gelopen zonder dat het verder iets voor me te betekende. Het was me sowieso al in het kleuteronderwijs ingelepeld dat mijn tekeningen op niets leken aangezien ik niet binnen de lijntjes

kleurde.

Een hoogst individuele beslissing om, tegen alle adviezen in, als 22-jarige vijftien maanden alleen en al liftend de wereld rond te trekken, bracht daar verandering in. Een groot deel van mijn opvoeding werd gedurende die periode als het ware systematisch van me afgestroopt en bij mijn thuiskomst schreef ik me onmiddellijk in voor een workshop schilderen, wat het begin betekende van mijn kunstenaarscarrière.

De wezenlijkste stappen in mijn leven kwamen voort uit hoogst individuele beslissingen die tegen alle maatschappelijke logica indruisten. Zo ging ik van mijn 28ste tot mijn 31ste voltijs kunst studeren, waarna ik me vestigde als zelfstandig kunstenaar, wat sinds die tijd zo gebleven is. Ofwel zeg je in mijn geval dat de wereldontwikkeling eveneens niet-efficiënte nevenproducten produceert die later weer zullen wegmutteren, of je zegt: “je kan het leven best wel zelf in de hand nemen en aan datgene werken wat voor jezelf en voor de maatschappij zinvol lijkt.”

Ik ben voor het laatste gegaan. Het feit dat je niet hoeft mee te tolleren met datgene waar je niet achter staat, toont aan dat er een onafhankelijk bewustzijn bestaat. Dit draagt zelf de bron van vernieuwing in zich. Het wordt gewekt doordat het worstelt met alles wat bewustzijn tegenwerkt, met weerstand dus, met de dingen en met de maatschappij. Door je aan een steen te stoten word je je bewust van de steen maar tevens van jezelf. Ook klei is weerstand. Door die met je modellerend bewustzijn te doordrin-

gen, ontstaat datgene wat we kunst noemen. Het menselijk leven bestaat niet uit klei maar uit karma, datgene wat nog niet met bewustzijn doordrongen is maar daarop wacht. Deze visie op karma zal in dit boek verder besproken worden.

Waarom?

Waarom zou je in deze speedy tijd, waar ontwikkelingen zichzelf ogenschijnlijk razendsnel opvolgen, stilstaan bij 'karma', een woord al even oud als Adam en Eva? Aan dit woord kleeft bovendien het stigma van het onoverkomelijke noodlot, de zwaarte van het leven zelf, alles wat te vermijden valt. Het zou zelfs een vloek kunnen zijn: als er iets verkeerd gaat, dan is dat je karma, je eigen schuld dus. Als je er met mensen over spreekt, krijg je vaak een reactie van: laat ons met rust, maak het nou maar niet moeilijker dan het al is.

Een ander obstakel is ongelooft, of geloof, zoiets van: "geloof jij daarin?", vervolgens themawissel. Ik vraag me soms af of het woord karma, nog meer dan vroeger, in een taboesfeer is terechtgekomen. Feit is dat ik en mijn collega's vaak niet durven uitkomen voor datgene waar we werkelijk mee bezig zijn en dat we daar in bepaalde kringen slechts in omfloerste beoordelingen over durven spreken uit angst ingedeeld te worden in de categorie van wereldvreemde exoten. Dit gevaar is niet uit de lucht gegrepen. Alsof er krachten in de weer zijn die een deel van het 'mens zijn' uit willen gommen, het belangrijkste deel, het Zelf.

Een andere factor is tijd. Die werd ons afgenomen. En de vrije tijd dient voor ontspanning. Eén ding is zeker: om je met karma bezig te houden, moet je kunnen stilstaan. Misschien is dat de reden waarom ik het zo dringend vind

om erover te schrijven. In ons digitale tijdperk worden de flitsende schermen meer en meer de maatstaf voor wie we zijn of niet zijn. De schijn van het scherm als alter-ego. Het ware Zelf blijft achter de schermen. Er worden raderen voor onze ogen gedraaid met schijnbaar slechts één doel: ons te programmeren en te manipuleren opdat we zouden passen in een mensbeeld dat velen die er belang bij hebben, aan ons willen opdringen. We moeten consumeren opdat we zouden kunnen werken en werken opdat we zouden kunnen consumeren. Een hamsterrad dus. En een leugen.

Hieruit is er maar één uitweg: ons bezinnen over wie we werkelijk zijn. Het transformeren van je lot als uitweg, niet als onoverkomelijk noodlot. Weg uit het hamsterrad, waarin je terecht komt als er geen werkelijk nieuwe stappen gezet worden. Hiermee bedoel ik niet in de veelheid van het geflikker maar in stilte, met de intentie voor ogen: morgen doe ik het anders dan vandaag, omdat ik dat wil en vind dat het goed is voor mezelf en tevens voor anderen. Het is niet alleen goed, het is waarachtig.

*"Het onvergankelijke leven is waar omdat het uit de scheppende kracht van de waarheid voortkomt."*¹

Iedereen draagt de eindverantwoordelijkheid voor zijn eigen daden. Alleen dat kan tot vrijheid leiden, al het andere leidt tot afhankelijkheid en slavernij.

Als we dat ernstig nemen, dan zijn er consequenties voor heel het opvoedings- en onderwijssysteem. In plaats van te trachten onze kinderen eenzijdig te impregneren met alles waarover wij volwassenen beschikken, zouden we dan trachten vrij te maken wat bij onze kinderen sowieso in potentie reeds aanwezig is maar wat voor de huidige tijd nog geen uitdrukking vormt

gevonden heeft. We zouden geboortehelpers worden van vrije individualiteiten.

Een tekst van Kahil Gibran spreekt hier boekdelen.

“En hij zei:

Je kinderen zijn je kinderen niet.

Zij zijn de zonen en dochters van 's levens hunkering naar zichzelf.

Zij komen door je, maar zijn niet van je, en hoewel ze bij je zijn, behoren ze je niet toe.

Je mag hen je liefde geven, maar niet je gedachten,

want zij hebben hun eigen gedachten.

Je mag hun lichamen huisvesten, maar niet hun zielen,

want hun zielen toeven in het huis van morgen,

dat je niet bezoeken kunt, zelfs niet in je dromen.

Je mag proberen gelijk hun te worden, maar tracht niet hen aan jou gelijk te maken.

Want het leven gaat niet terug, noch blijft het dralen bij gisteren.

Jullie zijn de bogen, waarmee je kinderen als levende pijlen worden weggeschoten.”

Dat die vrije potentie het onvrije omvat, is vanzelfsprekend. Zonder de onvrij makende zwaarte van de berg heeft de bergtocht geen zin. Aan de worsteling met de weerstand word je vrij. De in potentie aanwezige vrijheid dient zich vaak nog te realiseren. Aan de potentie wordt de weerstand zichtbaar en omgekeerd. Dit besef zou ertoe kunnen leiden om onze kinderen de opvoeding te geven waar ze recht op hebben. Daarvoor heb je helemaal geen beeldscherm nodig maar de pure realiteit, zintuigelijke er-

varingen. Je levenstaak drukt zich niet uit op een scherm maar in de feiten van iedere dag, in datgene waarmee je leeft en botst, dat wat je toevalt of wat je toevallig ondergaat. Die feiten leren ondergaan en lezen, dat is opvoeden.

De juf vraagt aan de kinderen: “Wat groeit er allemaal in het groene gras?” Als niemand het antwoord weet, roept ze uit: “Maar kijk toch eens in jullie boeken!” Dat is al een verouderde versie. Vandaag luidt het: “Zoek dat maar eens op internet!”

Waarom werken met kunst?

Het werken met kunst maakt alles veel eenvoudiger doordat er een evenwicht ontstaat tussen het denken en het doen. Wat gedacht en gevoeld wordt, kan tot uitdrukking gebracht worden in het zichtbaar-tastbare. Wat tot uitdrukking gebracht wordt, kan gelezen worden en je kan er altijd op terugvallen. Het tot uitdrukking gebrachte wordt representatief voor de maker. Met de kunst ga je veel gemakkelijker in diepere en onbewuste lagen, daar waar het rationele dagdenken niet kan gaan. Handen spreken en denken op een andere manier dan het hoofd, veel intuïtiever. Door met kunst te werken kunnen processen die anders verbaal zouden lopen, gemakkelijk met de helft verkort worden. Daarbij gaan de ervaringen meestal dieper.

Via de kunst voelt een persoon die je in een proces van zelfonderzoek binnenleidt, zich veiliger. Het gaat over iets dat hij gemaakt heeft, dus best wel over hem maar met wat meer afstand. Je vraagt dan hoe een beeldje zich voelt en niet hoe die persoon zich voelt. Dat is minder confronterend.

Werken met kunst heeft alleen maar voordelen. Wat een verlies dat men de kunsten als vrijetijdsbesteding heeft geparkeerd terwijl ze voor

alle levensgebieden een zeer krachtig, transformatief en tegelijkertijd een harmoniserend medium kunnen zijn. Daarvoor moeten ze wel van hun troon af, niet langer weggelegd voor een elitair publiek, of voor enkele getalenteerde kunners en gelukzaligen die 'het' hebben. Iedereen kan met kunstzinnige technieken werken. Wie een potlood kan vasthouden, kan tekenen; wie zijn handen nog heeft, kan met klei werken. Verf aanbrengen op een blad is werkelijk gemakkelijk. Al de rest ontwikkelt zich uit de eerste stap. Werken met kunst leer je al doende. Je hebt er zelfs geen ideeën voor nodig, want die ontwikkelen zich uit het spel met materialen. En spelen wekt de fantasie. Uit de fantasie ontwikkelen zich dan weer concrete ideeën die dan in de praktijk kunnen omgezet worden, enz. Ik kan alleen maar een pleidooi houden om kunstzinnige technieken in te zetten in alle levensgebieden.

Voor het karmawerk krijgt het werken met kunst een unieke plaats. Want als ons karma ergens het meest geconcentreerd in ons lichaam ligt opgeslagen, dan is het in onze handen en voeten, de instrumenten bij uitstek waarmee we daadwerkelijk kunst beoefenen.

Een sociale noodzaak

Werken aan je verleden doe je niet in de eerste plaats voor jezelf. De hoofdfocus ligt op het vrij maken van de weg waar je samen met anderen aan timmert. Bij het opruimen van oude blokkades begint iedereen bij zichzelf maar timmeren aan het nieuwe kan je niet alleen. Het opruimen van oude barricades heeft tot onmiddellijk gevolg dat je de andere weer op een nieuwe manier kan ontmoeten, in functie van een opkomende toekomst. Oude barricades leveren het materiaal voor een nieuwe weg als ze gezien en

aanvaard mogen worden. Zoals ik al zei: ze betekenen hetzelfde als de klei voor de beeldhouwer, wat verder in het boek duidelijk zal worden. Met het karmawerk introduceren we een nieuwe sociale cultuur die het mogelijk maakt elkaar weer tot in de essentie te ontmoeten. Ook het ontmoeten vormt geen doel op zichzelf. De ware ontmoeting vormt een open ruimte waarin nieuwe impulsen voor de toekomst kunnen ontkiemen. Die open ruimte bestaat uit warmte. Ze betekent hetzelfde voor de creativiteit als de zon voor het leven. Het karmawerk vindt zijn wortels in een droom dat onze gemeenschappelijke toekomst uit warmte mag geboren worden.

Uit dit werk zijn reeds vele werkgroepen gegroeid die het werken vanuit de warmte in de praktijk trachten te brengen, zonder schroom om het diepste worstelen en streven op tafel te leggen. Voor veel organisaties en instellingen zouden dit soort van werkgroepen een genezende werking hebben. Het werk aan het verleden en de toekomst wordt meer en meer een sociale noodzaak.

Wortels en bronnen

Het karmisch werk nam voor mij zijn aanvang rond de millenniumwisseling, in het begin vooral onder invloed van Coenraad van Houten. Reeds vroeg, na een opleiding als procesbegeleider waar het praktisch karmawerk deel van uitmaakte, bij hem te hebben gevolgd, werden we als beeldend kunstenaars gevraagd om het kunstzinnige te ontwikkelen voor zijn opleiding. Het werken vanuit de kunst kreeg meer en meer plaats en ontwikkelde zich tot een zelfstandige tak, vooral mede dank zij de samenwerking met vele collega's en de vele research-bijeenkomsten.

Een deel van de inzichten in dit boek zijn ge-

inspireerd vanuit de antroposofie die door Rudolf Steiner² in het leven werd geroepen. Het werk van Coenraad van Houten komt voort uit die stroming. Ook het Tibetaanse boeddhisme vormde een ware bron van inspiratie.³ Methoden en technieken komen uit de meest verschillende persoonlijkheidsvormende richtingen. Een must was voor mij het regressiewerk van Hans ten Dam.⁴ Bij hem vond ik een grote waaier aan mogelijkheden om in de ziel af te dalen. De Theory-U van Otto Scharmer⁵ gaf dan weer bijkomende inzichten in het werken met processen.

Ik wil niet beweren dat we met het karmawerk op alle vlakken nieuw zijn. Een aanloop van dit werk vind je in mijn vorige boek rond creatieprocessen.⁶ Vele ideeën, methoden en technieken die hier aangehaald worden, bestaan reeds en zijn voor dit werk zeer toepasbaar. In het kunstzinnige karmawerk worden die op een zeer levendige en creatieve manier met elkaar in verbinding gebracht zodat dit werk zelf tot Kunst wordt, Kunst met een hoofdletter. De hoofdletter verwijst hier niet naar het eliteaire maar naar de heilige kiem van de scheppende mens. En die draagt iedereen in zich.

Voor wie?

Voor wie is dit boek geschreven? In feite kan de eerste helft door iedereen gelezen worden. De laatste hoofdstukken zijn geschreven voor mensen die dit werk in de praktijk willen omzetten. Het is dus tevens een echt handboek.

Je kan het karmawerk toepassen in de volgende gevallen:

- er gebeuren toevalligheden in je leven die je beter wil verstaan
- het leven wil niet wat jij zou willen, je wilt meer het lot in eigen handen nemen

- bij het nemen van beslissingen
- bij relationele problemen
- het kan de bekroning zijn van iedere andere vorm van therapie of kan therapie voorkomen
- om weer héél te worden en in verbinding met je oorsprong
- om jezelf en anderen beter te leren verstaan
- voor diegenen die aan zelfonderzoek willen doen en willen bijdragen aan een nieuwe cultuur waarbij het geestelijke en het praktische hand in hand gaan onder het motto: "begin bij jezelf en verander op die manier de wereld." Zelfkennis als poort naar wereld. In die zin is het karmisch onderzoek een innerlijke scholingsweg.

We noemen het werk niet therapie maar transpersoonlijk zelfonderzoek. Mensen met een labiele psychische constitutie raden we zelfs af om dit werk te doen. Het belangrijkste criterium hiervoor is dat men via de waarneming een onderscheid kan maken tussen datgene wat van binnen en datgene wat van buiten komt. Wanneer de binnen- en buitenwaarneming door elkaar lopen, dan ontbreekt de primaire basis om tot een waarheidsgetrouw oordeel te komen, zowel over uiterlijke feiten als over het innerlijke psychische leven. In dit geval is karmisch onderzoek onmogelijk daar we voortdurend een beroep doen op deze waarneming.

Karmisch onderzoek is geen therapie in die zin; we genezen geen mensen. Maar we bieden wegen aan tot zelfonderzoek waardoor mensen zichzelf kunnen genezen door opnieuw in harmonie te komen met zichzelf en hun omgeving. Methodisch gezien volgt daaruit een andere manier van werken als in de therapie.

Inhoud

Dit boek is zo opgebouwd dat we eerst het begrip karma als kunst verdiepen.

Daarna is het noodzakelijk om ons leermodel te beschrijven. Op welke 'sensationele' methode steunt dit werk dat we pretenderen het karmische verleden van mensen, inclusief knopen uit vorige levens, te kunnen blootleggen om daaruit nieuwe stappen voor de toekomst te ontwikkelen die een impact hebben?

Na de beschrijving van het leermodel volgt de leerweg. Een model staat voor mij niet gelijk met een weg. In een model beschrijf je de krachten waarmee je werkt. In een proces beschrijf je de natuurlijke wijze waarin je met deze krachten in een proces duikt. In het model beschrijf ik de zeilboot, de mast, het zeil, het roer, het water en last but not least de zeilman. In het proces beschrijf ik weg die de zeiler aflegt, soms tegen weer en wind in, om van A naar B te geraken. Het werken met processen is de hoogste kunst die ik ken.

Uit het leermodel en het proces ontwikkel ik daarop volgend een werkschema waarop de rest van het boek zal steunen. In dit werkschema kan je zien hoe het proces zich een weg baant in samenwerking met de krachten. Het daalt af naar steeds essentiëlere lagen van het mens-zijn om van daaruit het toekomstige voor te bereiden.

De zeven stappen van de weg die we bij het kunstzinnig en praktisch karmawerk afleggen, worden daarna uitvoerig beschreven en geïllustreerd door veel voorbeelden, foto's en tekeningen.

Daarop volgt een praktijkgedeelte. Het maakt bijna de helft van het boek uit. Vele mogelijke sessies worden er beschreven. Deze worden gedocumenteerd door vele sessies uit de praktijk en door vele tijdens de sessies gemaakte kunstwerkjes. Die 'cases' worden soms uitgebreid, soms summier beschreven. Sommige sessies worden wel aangesneden maar niet beëindigd omwille van de reden dat die soms door mijn collega's afgerond werden. Dit laat dan openheid voor de lezer om zelf mee te denken in datgene wat nog onaf lijkt.

Ten slotte geef ik een ruime inblik in onze in de loop der vele jaren ontwikkelde toolbox. Je vindt er zelfs enkele kant-en-klare oefeningen.

Ik wens de lezer veel plezier op zijn tocht doorheen dit boek en nodig onderzoekende geesten uit om de vele aspecten van dit werk zelf uit te testen en toe te passen in zowel de eigen beroepspraktijk als in het eigen leven. Het is een handboek dat wil gebruikt worden.

Tenslotte wens ik nog de vele mensen te danken die direct en indirect aan de totstandkoming van dit boek hebben meegeholpen.

INHOUDSOPGAVE

1. Wat bezielt me?	5	5. Het werkschema	49
Inhoudsopgave	12	Het karmawerk	49
2. Visie op karma	15	De overgangen	50
Karma als kunstwerk	16	Toepassing op het karmawerk	52
Wie regelt het lot?	18	De instrumenten	52
Wetmatigheden	19	Het werkschema	53
Oorzaak en gevolg	19	6. De stappen	55
Polariteiten	19	1. De feiten	55
De pendelslag	20	Het kleine	55
Omstulpingsprincipe	21	Gebeurtenissen	56
Het lagere of het hogere?	24	Problemen	56
Liefde als karma-oplossende kracht	25	Feiten tijdens de werksessie	57
Karma en reïncarnatie	25	Doel van de eerste fase	59
3. Het leermodel	27	2. De krachten	60
Het Schema	28	Wat?	60
Ik-activiteiten	29	Weerstanden	60
De ziel tussen aarde en geest	33	Dubbelgangers	62
De tijdslijn	34	Oorsprong van dg's	64
Leerweg en werkweg	37	Hiërarchieën van dg's	65
De Leerweg	37	Hoe werken we in deze fase?	65
De werkweg	37	Lussen	67
Synthese - leren en werken	38	Doel van deze fase	67
4. Het proces	39	Nog een paar voorbeelden	68
De levensenergie	39	3. Karmische oorzaken	69
Fases	40	Soorten van oorzaken	69
Werken met processen als		Voorbeelden	71
sociale techniek	41	Binnen-buiten-omstulping	77
Voordelen van processueel werken	41	Doel van deze fase	80
Eigenschappen	42	4. Aanvaarding	81
Spel met tegenstellingen	42	Tussen twee levens	82
Ritme vervangt kracht	43	De Christuskracht	85
Gelaagdheid	45	5. Transitie	87
De kracht van de vortex	46	Kleine stappen	87
Wie leidt het proces?	47	Personifiëren	88
Het hart	48	Innerlijke dialoog	88
		Transformatie via kunst	89
		Doel van deze fase	90

6. Heling van de levensenergie	91	11. Initiatiefkarma	131
Veranderen van patronen	91	Procesbeschrijving	131
Waarom lijdt de andere?	92	Voorbeelden	133
Doel van deze fase	93		
7. Creatie	94	12. Het karmische gesprek	137
Initiatiefkarma	95	De stappen	137
Scheppen uit het niets	96	Een voorbeeld	139
		Een kort karmisch gesprek	142
7. De ontmoeting	97		
Lagen in de ontmoeting	97	13. Tijdsvenster	145
Zenden en ontvangen	99	Procesbeschrijving	145
Ritmisch in het hier en nu	100	Voorbeeld 1: een verliefdheid	145
Hindernissen	102	Voorbeeld 2: oordelen	149
Tekeningen	102		
Kunst als middel	104	14. Technieken	151
Het praktijkgedeelte	105	Oplossend - samentrekkend	151
		Concrete technieken	153
8. Leren van je lot	107	Toepassingen	166
Gebruikte technieken	107	Afrondend	168
Een korte samenvatting	107		
Voorbeeld 1	109	15. Ten slotte	169
Voorbeeld 2	112		
		Noten	172
9. Transformatie	115		
Procesbeschrijving	115		
Voorbeeld 1	115		
Voorbeeld 2	118		
Voorbeeld 3	120		
10. Relatiekarma	123		
Nog enkele principes	123		
Waarom lijdt de andere?	125		
Stappen bij relatiekarma	125		
Methodes	126		
Voorbeeld 1	126		
Voorbeeld 2	129		